

La paella

Escriu aquest paper dos dies abans de l'assenyalat per al gran esdeveniment. Espere que diumenge 8 de març serà un dia esplendorós, que el llit del Túria estarà verd, que la multitud dels assistents serà infinita, i que V. G. Lizondo serà una vegada més rei per un dia entre nosaltres. Lizondo mereix la corona, i no només efímera, perquè únicament ell ha estat capaç de conduir els valencians a les més altes fites patriòtiques que mai havien somniat. Són coses molt serioses aquestes, la defensa i l'expansió de les essències més sòlides de la pàtria. Hi ha intel·lectuals, gent de cervell eixut, que pensen que tot això dels accents, l'ortografia municipal, la mare de Déu dels Desemparats, la protecció dels infants contra els llibres escrits en *polaco*, l'himne, les falleres infantils, els miracles de Sant Vicent, la paella giratòria dels *shows* de TVV, i altres símbols i signes, per no dir continguts substancials, de la personalitat valenciana, indivisible i única, són coses de què es pot fer impunement mofa i befa. Però van molt equivocats, i l'avanç del lizondisme en marxa triomfal els hauria de servir de lliçó. No es pot jugar amb les essències més íntimes d'un poble, ja ens ho han advertit moltes vegades, i menys encara si són essències tan sòlides com la substància de la paella. La qual, al costat del pas-doble "València", de Blasco Ibáñez, i del mateix Lizondo, és la més alta aportació del regne al patrimoni cultural de l'univers.

L'observació i la llarga meditació, la pràctica de les ciències socials, els desenyanys de la política, i algunes experiències i lectures, m'han portat al punt que no em sorprendria gens a mi mateix si em convertia al paellisme nacional. Ja fa molts anys, el professor Broseta va escriure un article decisiu sobre el tema, *La Paella dels Països Catalans*, que ha esdevingut punt de referència obligada. Els catalans havien organitzat unes "Setma-

nes" a Berlín, i havien tingut la gosadia d'incloure la paella valenciana entre les manifestacions de la seua cultura gastronòmica. La crida de l'il·lustre professor a la defensa de la valencianitat-no-catalanitat de la paella es va convertir en un clamor d'extensos sectors de la nostra societat, justament indignats pel robatori. Fa també molts anys –poc després de la mort de Franco–, un governador civil i un militar que presidia la diputació de València van muntar un *pucherazo* per desallotjar els catalanistes de la direcció de Lo Rat Penat (el Nostre Senyor els ho tinga present el dia del judici), i durant l'elecció, a la qual vaig assistir, els partidaris de la nova junta patriòtica celebraven l'èxit segur als crits de "¡no guanyaran els de la butifarra, guanyarem els de la paella!". Ja veuen, doncs, que el negoci és seriós, i ple de profundes conseqüències cíviues.

Ara, però, ha arribat el moment de la victòria final, ha dit Lizondo, l'hora de passar a la posteritat per mèrits propis: "Estamos marcando un hito histórico" amb aquesta paella, ha declarat. No ho dubtem pas. Serà de cent mil plats, o siga quaranta mil més que la més gran paella anterior, cuinada, oh traïció, per un fals paeller de Barcelona. I han de pensar, per si no hi havien reflexionat prou, que una paella de cent mil plats és equiparable a una butifarra de cent mil racions la qual, a pam per cap, hauria de tindre vint-i-cinc quilòmetres de llarga, o a una ensaïmada mallorquina per a cent mil persones, que hauria de cobrir dos mil metres quadrats, i que ni els catalans ni els mallorquins no faran mai un proesa semblant. I és que, tal

com queda i quedarà demostrat, els valencians som incomparables en la defensa i magnificació dels nostres emblemes col·lectius.

Qualsevol dia cent mil músics tocaran l'himne tots a una veu, estendrem una senyera amb blau de cent quilòmetres, o aconseguirem escriure cent mil pàgines sense un sol accent.

Dit això, i reconegut el geni multiplicador i quantitatiu del paellisme lizondista, el que no puc acceptar és la segona part de la presentació oficial de l'esdeveniment. "Vamos a demostrar a todo el mundo cómo se hace una verdadera paella valenciana", que digué el cabdill. I amb tots els respectes, no senyor. Mire V. G. Lizondo: jo sóc més valencià que vostè, de pensament, paraula i obra, i també per història quatre cognoms acreditadament valencians des de fa més de cinc segles, (pel cap baix), i m'agrada la paella tant com a vostè, i sé distingir millor que vostè una bona paella d'una mediocre, i la paella sobre la qual vostè regnarà o ha regnat per un dia, jo no la tastaria ni que m'haguera de morir de gana. El meu paellisme, senyor V. G. Lizondo, és un paellisme de qualitat. Deu ser per això que les paelles que jo menge no passaran a la història.

Lamentacions. Primera: haver escrit un article amb el títol "La gran conspiració", i trobar-me que, dos dies després d'haver-lo escrit i dos dies abans d'aparèixer publicat, un diari de Madrid publica un reportatge amb el mateix nom i sobre el mateix tema. Pacència, però empenya.

Segona: haver dit, implícitament, que Silicon Valley fa referència a la silicó quan –segons m'ha advertit personalment un amic i lector de Vic– es refereix al silici. De tant en tant apareixen, infinites, les dimensions de la pròpia ignorància.

Joan F. Mira